

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MURSKA SOBOTA**

Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota
tel.: (02) 539-1410, fax: (02) 521-1491
E mail: kgzs.zavod.ms@gov.si; www.kgzs.si

Cezanjevci, 7.april 2020

NAVODILO ZA PREGLED BRSTOV PO POZEBI IN OCENA ŠKODE

V preteklih dneh od 31.3 do 3.4.2020 smo na področju Pomurja zabeležili temperature tudi do -7°C v zatišnih legah. Ob takih pogojih so pozeble tudi sadne rastline, ki so bile v fazi cvetenja, nekatere pa tik pred cvetenjem.

Ob pregledu poškodb ugotavljamo zelo velike razlike, predvsem pa bi sadjarje opozoril na dejstvo, da je potrebno opraviti skrben pregled brstov, da bi lahko natančno določili škodo in število pozebljenih cvetov oz. brstov. Glede na obilno cvetenje v letu 2020 je dovolj, da se za popoln pridelek opravi 10 – 20 % obstoječih brstov.

Pri pregledu škode opazimo, da sadjarji naredijo prvo oceno zelo površno in praviloma pregledujejo tiste brste, ki so že na prvi pogled pozebli, kar je napačno.

Pri prvih pregledih, kjer smo opravili natančen pregled brstov opazimo velike razlike med površno oceno, ki smo jo naredili v sadovnjaku in natančnim pregledom brstov pod binokularjem.

V nadaljevanju navajamo pravilno metodo pregleda brstov.

Za primeren vzorec za pregled je potrebno povzorčiti čim več cvetnih šopov pri pečkarjih, ali pa celih vejic pri koščičarjih. Glede na konfiguracijo terena lahko odvzamemo tudi več različnih vzorcev če opazimo, da je škoda v katerem delu sadovnjaka večja. Vzorce lahko ločimo tudi po vrsti lesa pri pečkarjih (starejši les, enoletni les).

Pečkarji imajo sestavljen cvet in glavnega – centralnega cveta in stranskih cvetov. V primeru, da pozebe centralni cvet, ki je tudi favoriziran in najbolj razvit, so lahko stranski cvetovi nepozebli, ker nekoliko zaostajajo v razvoju, in v primeru pozebe centralnega cveta vlogo tega prevzame najbolj razvit stranski cvet in tako naprej. Ob prvih pregledih ugotavljamo, da v določenih sadovnjakih sploh ne najdemo socvetij, kjer bi bili vsi cvetovi pozebli, ampak le delno. V večini primerov je to centralni cvet stranski cvetovi pa so še zeleni in to tudi pri sortah Idared in Jonagold.

Slika: Socvetje jablane z odprtim centralnim cvetom

Pomembno navodilo: vsak pregledani cvet znotraj cvetnega šopa se prereže po vertikalni osi (torej vzdolžno), ker le tako vidimo vse dela cveta in ocenimo njihovo poškodovanost ali nepoškodovanost (prašnike, pestiče in plodnico pa tudi venčne liste)

Za takšno izvedbo pregleda potrebujemo razen stereo mikroskopa tudi ustrezno rezilo (skalpel). Zelo priporočam, da takšen pregled opravite v roku nekaj ur od odvzema vzorca, saj takrat turgor cvetnih popkov še omogoča hitro in natančno prerezovanje cvetnih popkov in posamičnih cvetov.

Slika: Primer različno pozebljih cvetov na prečnem prerezu

Pregledamo vse brste v socvetju in rezultate zabeležimo. Kot pomoč je lahko naslednja tabela, kjer na koncu izračunamo povprečje pozebljih cvetov.

Izkušnje prvih ogledov, kažejo na to, da ob površnem pregledu lahko oceniš škodo tudi do 90 in več % pozebljih cvetov, ko pa narediš oceno po tej metodi, pa smo ugotovili 30 – 50 % pozebljih cvetov. Opozarjam, da stanje ni enako v vseh nasadih, in se lahko možno razlikuje od naših rezultatov. Zaradi tega pa je potrebno pregledati vsak sadovnjak posebej prav tako vsako sorto posebej.

Pripravil:
Miran TORIČ
Specialist za sadjarstvo, vinogradništvo

TABELA za beleženje pozeblosti cvetov jablan

Član partnerstva:

Parcela:

Sorta

DATUM

Ocenjevalec:

FENOFAZA

OCENA
CVETENJA

Zap št. socvetja	Srednji cvet	Stranski cvetovi				
		1	2	3	4	5
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26-50 ali več						
SKUPAJ –						
%						

Legenda:

– cvet s pozebo

+ zdrav cvet

$$\frac{\text{Skupaj št. pozebljih cvetov}}{50} \times 100 = \% \text{ pozebljih cvetov}$$